

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
„Проф. д-р Параскев Стоянов“
Ул. „Марин Дринов“ 55, Варна 9002, България
Тел.: 052/ 65 00 57, Факс: 052/ 65 00 19
e-mail: uni@mu-varna.bg, www.mu-varna.bg

MEDICAL UNIVERSITY - VARNA
“Prof. Dr. Paraskev Stoyanov”
55, Marin Drinov Str., 9002 Varna, Bulgaria
Tel.: +359 52/ 65 00 57, Fax: + 359 52/ 65 00 19
e-mail: uni@mu-varna.bg, www.mu-varna.bg

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов, д.м.

Доцент към катедра „Нервни болести и невронауки“, Факултет Медицина,
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

**Член на Научно жури, определено със заповед Р-109-301/25.09. 2024г. на
Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.**

Относно дисертационен труд

на д-р Росица Ганчева Кръстева

на тема: „Качество на живот при пациенти с дискова болест“

за присъждане на **образователно-научна степен „Доктор“** в област на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт**, професионално направление **7.1. Медицина и докторска програма „Неврология“**.

Научен ръководител: Проф. д-р Ара Гарабед Капрелян, д.м.н.

На основание Заповед № Р-109-301/25.09. 2024г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна и с решение на Научното жури на основание Протокол №1/06.01.2025г съм определен да изготвя становище (на български и английски език) за дисертационен труд на тема „Качество на живот при пациенти с дискова болест“.

Становището е изготвено според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна

Етапите на докторантурата са спазени, няма промяна на първоначалната тема и научния ръководител. Кандидатката е представила всички необходими документи и материали според изискванията на процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ съгласно изискванията на Правилника на МУ-Варна.

I. Кратки биографични и професионални данни за кандидата:

Д-р Росица Ганчева Кръстева придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Медицина“ в Медицински университет - Плевен през 1997г. През 2008г кандидатката е придобила специалност по „Нервни болести“.

Д-р Росица Ганчева Кръстева е стартира професионалната си кариера през 1998г като лекар в Неотложна медицинска помощ и СПО при ОРБ Русе, където работи до 2002г. В периода от 2002г до 2013г работи като лекар-ординатор в Първо нервно отделение към МБАЛ-Русе. От 2013 до 2014г работи като лекар-ординатор в отделение по кардиология към УМБАЛ „Медика Русе“. От 2014г до настоящия момент е началник на отделение по нервни болести към УМБА „Медика Русе“.

Ежегодно участва в национални и международни научни форуми. Преминала е обучение във ВСД по електроенцефалография (2009г), електромиография (2015г) и доплерова сонография (2015г).

Член е на професионални и научни организации сред които: Българския лекарски съюз; Българското дружество по неврология.

II. Актуалност на темата:

Заболяванията на гръбначния стълб са с нарастваща честота през последните години, като засягат всички възрастови групи. Болките в различните отдели на гръбначния стълб са основна причина за преглед при невролог. Сред тези пациенти една от най-честите причини за билковия синдром е дисковата болест. Дискови хернии в шийния

или лумбалния отдел на гръбначния стълб са едни от честите причини за хоспитализация в неврологични клиники. Независимо от провежданото лечение, при голяма част от пациентите се наблюдава рецидивираща или хронична болка, която сама или в комбинация с други фактори като отпадна неврологична симптоматика, депресивна симптоматика, както и затруднения в извършването на ежедневните дейности и практикуването на професията водят до влошено качество на живот.

Провеждането на научно проучване относно качеството на живот при пациенти с дискова болест, със задълбочен анализ на потенциалната връзка между различни фактори и качеството на живот е от изключителен интерес за невролози, неврохирурзи и други специалности, с цел подобряване на грижата за тези болни.

В нашата страна към момента на провеждането на научната разработка няма друг научен труд, насочен към обстойното изследване на различни фактори – социални, демографски, невроизобразяващи и връзката им с качеството на живот при пациенти с дискова болест. Настоящата дисертация разглежда задълбочено този проблем и предлага методологичен анализ, който допринася за разширяване на научните познания в тази област.

Поради всички тези причини избраната тема на дисертационния труд е актуална, иновативна, с изключително значение за науката и клиничната работа.

III. Характеристика, обем и структура на дисертационния труд:

Дисертационния труд на д-р Росица Кръстева е разработен на 178 страници и съдържа 94 фигури и 31 таблици. Написан е на български език и демонстрира отлично владение на тясно специализирана терминология. Оформени са следните основни раздели:

1. Литературен обзор (48 стр.):

Литературният обзор е много добре структуриран, с оформяне на общо 10 раздела в които са разгледани множество аспекти на посочената тема включително исторически данни, рискови фактори, патофизиология, локализация на дисковите хернии, диагностика и лечение. Основен акцент на литературния обзор е свързаното със здравето качество на живот (HRQoL), както и различните инструменти за оценка на болката, инвалидизацията и качеството на живот при болни с дискова болест.

В края на този раздел е направена систематизация на най-важните изводи от проведения литературен обзор, демонстриращи задълбочения анализ на съществуващите до момента данни по темата на дисертационния труд.

Докторантката демонстрира отлична теоретична подготовка и познания по темата и най-новите проучвания в областта.

2. Цел и задачи и работни хипотези (1 стр.)

Задълбоченият и аналитичен преглед на научната литература и отличното познаване на материята спомага за ясното формулиране на научната цел на дисертационния труд – да се проучи качеството на живот, свързано със здравето на пациенти с дискова болест и връзката му с инвалидността, болката и депресията.

С оглед осъществяване на поставената цел, са поставени 4 конкретни задачи за изпълнение, които съответстват на поставената цел и са ясно формулирани съгласно представените литературни данни, предварителни проучвания и представените 4 научни хипотези.

3. Материал и методи (4 стр.)

За изпълнение на поставените цел и задачи на настоящото проучване е проведено обсервационно, срезово, клинично изследване сред пациенти с дискова болест. В проучването са включени общо 120 пациенти с дискова херния, разделени в две групи: 44 с дискова херния в шиен отдел и 76 с дискова херния в лумбален отдел.

Критериите за включване/изключване на участниците в проучването и използваните методи за изпълнение на поставените задачи и научна цел са представени ясно и недвусмислено от докторантката.

Използваните въпросници за оценка на силата на болата, инвалидизацията, депресия и качество на живот са описани в методологията и представени като приложения в дисертационния труд.

Работата по дисертационния труд е извършена изцяло по правилата на добрата научна практика, след получено разрешение от Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ) към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна и подписан формуляр за информирано съгласие от участника.

Описаните статистически методи са избрани подходящо, като включват дискриптивен анализ (описателна статистика), графични методи (визуализация на резултатите), методи за статистическа оценка и проверка на хипотези (ANOVA, Mann-Whitney U тест, корелационен анализ).

Избраните и приложени статистически методи позволяват достоверна обработка на получените данни.

4. Собствени резултати (64 стр.)

В този раздел д-р Росица Кръстева описва подробно и демонстрира успешното изпълнение на всяка една от поставените задачи, свързани с изпълнението на основната цел на научния ѝ труд. Представените резултати са напълно достатъчни за изпълнението на поставените задачи. Резултатите са

много добре онагледени с голям брой фигури и таблици, съпроводени с ясно и разбираемо описание. Изборът на визуализации е правилен и съответен на коректно приложените статистически методи за анализ на събраните данни.

Резултатите са систематизирани и разпределени в 6 подраздела:

- Първи раздел – описание на изследваната популация;
- Втори раздел – анализ и оценка на интензитета на болката;
- Трети раздел – оценка и анализ на нивото на депресията;
- Четвърти раздел – анализ на степента на инвалидност;
- Пети раздел – резултати за качеството на живот свързано със здравето;
- Шести раздел – обобщен корелационен анализ;

5. Обсъждане (16 стр.)

В този раздел на дисертационния труд д-р Росица Кръстева отново демонстрира отличното познаване на световната научна литература по разглеждания проблем, като цялостно разглежда връзките между интензивността на болката, степента на инвалидност и качеството на живот, подчертавайки значимостта на мултидисциплинарния подход за подобряване на грижите при пациенти с дискова болест.

Обсъждането е детайлно, критично и аргументирано с ясни препратки към съвременните тенденции в лечението на дисковата болест и възможностите за подобряване на терапевтичния подход.

6. Изводи и приноси (3 стр.)

Дисертационният труд завършва с формулирането на 6 конкретни извода от проведеното изследване, както и 7 (седем) научни приноса.

Посочените в дисертационния труд приноси са с оригинален характер и имат научно-теоретично и научно-приложно значение.

7. Използвана литература (30 стр.)

Библиографската справка включва 257 литературни източника – 12 на кирилица и 245 на латиница, а 112 (43.6%) са публикувани през последните 20 години.

8. Публикации и научни прояви, свързани с дисертационния труд (1 стр.)

Д-р Росица Кръстева е представила списък с 3 пълнотекстови публикации, свързани с дисертационния труд – при 2 (две) от тях е първи автор, а при 1 (една) от тях е втори. Представен е и списък с 3 участия на научни конференции – 2 (два) пленарни доклада и 1 (една) презентация.

Публикуваните в пълен текст статии във връзка с дисертационния труд, отговарят напълно на нормативните изисквания за публикационна активност на

докторанта за придобиване на ОНС „Доктор“, посочени в ЗРАСРБ и вътрешния правилник на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна.

9. Автореферат

Авторефератът е разработен на български и английски език като включва общо 118 стр., съдържа 87 фигури и 31 таблици. Структуриран е съобразно изискванията и съдържанието му напълно съответства на дисертационния труд.

IV. Критични бележки

Нямам критични бележки.

V. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд е собствена разработка на авторката, който се характеризира с оригиналност, актуалност, задълбоченост, демонстриране на сериозни познания в научната материя и важен научно-приложен характер.

Д-р Росица Кръстева е отличен, емпатичен специалист-невролог, отдадена изцяло на работата си с пациенти с различни неврологични заболявания. За периода на изследователската си работа тя е вложила много труд, търпение, упоритост и сила, които въпреки трудностите ѝ позволиха успешно да проведе и завърши един високо стойностен и задълбочен научен труд.

Поради всичко гореизложено, убедено давам своята положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително и присъдят образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Росица Ганчева Кръстева в докторска програма по научна специалност „Неврология“.

10.03.2025

Изготвил становището:

Варна

доц. д-р Михаел Емилов Цалта-Младенов, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679